

ПРОБЛЕМИ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ СУЧАСНОЇ ВИЩОЇ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ ТА ЗАСОБИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Вимоги до професійної підготовки фахівця фармацевтичного профілю пов'язані сьогодні із введенням нових Державних стандартів у системі вищої фармацевтичної освіти, новим змістом і структурою освіти, розробкою національної системи кваліфікацій, забезпеченням взаємозв'язку між ринком освітніх послуг та ринком праці, приведенням у відповідність обсягів, напрямів та якості професійної підготовки фахівців до потреб роботодавців. Окреслені вимоги потребують пошуку більш ефективних засобів, форм та технологій навчання, які б забезпечували якість професійної підготовки фахівців-провізорів.

Протягом 2000-2003 років група дослідників-фармацевтів та дослідників-педагогів (В. Черних, Б. Зіменковський, І. Булах, І. Вітенко, В. Толочко, Т. Калинюк та інші) працювала над розробкою методологічних принципів Державних стандартів у системі вищої фармацевтичної освіти. Внаслідок цієї роботи для галузевого Державного стандарту вищої фармацевтичної освіти створені освітньо-кваліфікаційні характеристики фахівця-провізора освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст» і освітньо-професійні програми та сформульовано загальні методологічні принципи, покладені в основу засобів педагогічної діагностики якості підготовки фахівців [1, 22 с.].

Зауважимо, що професійна підготовка фахівців-провізорів має бути інтегрованою, забезпечувати цілісність одержання, засвоєння та передачі знань, умінь та навичок, що не можливо без інформатизації вищої фармацевтичної освіти та її динамічного розвитку.

Метою статті є визначення проблем інформатизації вищої фармацевтичної освіти та пошук шляхів щодо їх вирішення.

Принцип інформатизації вищої фармацевтичної освіти є одним із головних системоутворюючих принципів вищої фармацевтичної освіти, який ставить на меті створення інформаційного простору, що виконує навчальні функції.

Одним із чинників реформування освіти і, зокрема вищої фармацевтичної освіти України, який сприяє і є резервом підвищення якості підготовки майбутніх фахівців-провізорів є її інформатизація, що відповідає цілям і завданням формування інформаційного суспільства і, в даному контексті, передбачає створення єдиного інформаційного освітнього простору – змістово-предметної, комп'ютерно-технологічної та інформаційної комунікаційної платформи інтеграції і демократизації освіти [2].

Підготовка майбутніх фахівців-провізорів до активної діяльності в інформаційному суспільстві – одне з головних завдань сучасного етапу модернізації вищої фармацевтичної освіти України.

Система вищої фармацевтичної освіти України в умовах інформатизації суспільства стає більш відкритою, набуває якісно нових ознак, які зумовлені процесами глобалізації і значними соціально-економічними трансформаціями в країні [3, с. 216].

Серед інших, одним з найважливіших завдань інформатизації освіти залишається формування інформаційної культури фахівця, рівень сформованості якої визначається: знаннями про інформацію, інформаційні процеси, моделі й технології; уміннями та навичками застосування засобів та методів опрацювання й аналізу інформації в різних видах діяльності; уміннями використовувати сучасні інформаційні технології у професійній діяльності; світоглядним баченням навко-

лишнього світу як відкритої інформаційної системи [4, с. 192 - 195].

На думку С.О. Сисоевої та Н.Г. Батечко, оволодіння інформаційною культурою – це шлях універсалізації якостей людини, що сприяє реальному розумінню людини самої себе, свого місця і своєї ролі. Велику роль у формуванні інформаційної культури грає освіта, місія якої полягає у формуванні фахівця інформаційного співтовариства, виробляючи в нього навички та вміння диференціації інформації, виділення значущої інформації, вироблення критеріїв її оцінки та використання [3, с. 211].

Формування інформаційної культури майбутніх фахівців-провізорів – одна із проблем інформатизації освіти, при цьому на перше місце виходить необхідність навчання правилам навігації у величезному океані інформації.

Наступною проблемою інформатизації вищої фармацевтичної освіти є готовність викладачів вищих навчальних закладів фармацевтичного профілю до роботи з інформаційно-комунікаційними технологіями, комп'ютерно-орієнтованими засобами навчання, поєднання засобів та методів традиційної та комп'ютерної освіти. Слід зауважити, що роль викладача у навчальному процесі в умовах використання інформаційно-комунікаційних технологій залишається не тільки провідною, але й ще більше ускладнюється. Зміст його праці змінюється, вона здебільшого набуває характеру наставництва, що потребує постійної самоосвіти та професійного росту від нього, а також професійної компетенції.

Тенденцією сьогодення є створення у вищому навчальному закладі фармацевтичного профілю України інформаційно-навчальних середовищ на основі широкого застосування інформаційно-комунікаційних технологій.

Однією з проблем інформатизації сучасної вищої фармацевтичної освіти є також необхідність педагогічної модернізації інформаційно-навчального середовища вищого навчального закладу фармацевтичного профілю.

Підготовка фахівців-провізорів, які відповідають сучасним вимогам, зумовлює безперервне вдосконалення навчальних

планів та навчального процесу, тому процес інформатизації освіти повинен забезпечувати ефективне оперативне управління діяльністю вищого навчального закладу фармацевтичного профілю, здійснення ефективного моніторингу навчальної діяльності, тобто інформатизація повинна охоплювати адміністративно-організаційні функції вищого навчального закладу фармацевтичного профілю.

Отже, ми дійшли висновку, що процес інформатизації сучасного вищого навчального закладу фармацевтичного профілю, повинен мати комплексний характер, а побудоване інформаційно-навчальне середовище вищого навчального закладу фармацевтичного профілю, повинно охоплювати всі без виключення його функціональні підсистеми.

Складовими інформаційно-навчального середовища вищого навчального закладу фармацевтичного профілю є:

- електронна бібліотека вищого навчального закладу фармацевтичного профілю – інформаційно-комунікаційний засіб розповсюдження освітньо-наукової інформації. Внутрішні інформаційні ресурси електронної бібліотеки: електронні ресурси навчального та наукового характеру та інші джерела інформації, які забезпечують розширення можливостей для навчального процесу та проведення наукових досліджень. Зовнішні ресурси: інформаційні ресурси мереж WWW та освітніх порталів, до яких повинен бути організований доступ користувачів електронної бібліотеки;

- програмні продукти загального та професійного призначення, необхідні для формування професійних вмінь фахівців-провізорів з вирішення професійно орієнтованих завдань;

- електронні навчально-методичні комплекси з навчальних дисциплін, які забезпечують інформаційно-предметний супровід процесу навчання, комп'ютерну діагностику знань, містять моделі знань, необхідні для професійної діяльності майбутнього фахівця-провізора;

- програмні продукти для комп'ютерного тестування знань студентів для педагогічної діагностики сформованості

компетенцій у майбутнього фахівця-провізора.

- сайт вищого навчального закладу фармацевтичного профілю, функціями якого є: донесення до зовнішніх користувачів та студентів оперативної інформації про діяльність та сьогодення вищого навчального закладу фармацевтичного профілю, організацію навчального процесу; реалізація доступу студентів до електронних навчальних ресурсів вищого навчального закладу фармацевтичного профілю;

- управлінська інформаційна система призначена для автоматизації адміністративно-організаційних функцій вищого навчального закладу фармацевтичного профілю, забезпечуючи управління та педагогічно-професіографічний моніторинг процесу підготовки фахівця-провізора.

Викладачі кафедр вищого навчального закладу фармацевтичного профілю повинні виконувати основні роботи, пов'язані із розробкою та підтримкою змістовної частини інформаційно-навчального середовища вищого навчального закладу фармацевтичного профілю та при розробці інформаційних ресурсів навчальної дисципліни вирішувати складні завдання, пов'язані з підбором навчального матеріалу, визначенням послідовності його вивчення, об'єму теоретичних і практичних занять, розробкою дидактичного забезпечення кожного виду заняття, враховуючи міжпредметні зв'язки, можливість реалізації практичних завдань використовуючи програмні засоби загального та професійного призначення.

Саме робота викладача з формування електронних інформаційних ресурсів навчальної дисципліни, її оновлення та модернізації вирішує одну з проблем інформатизації сучасної вищої фармацевтичної освіти — проблему готовності викладачів вищого навчального закладу фармацевтичного профілю до роботи з інформаційно-комунікаційними технологіями.

Майбутній фахівець-провізор, використовуючи у процесі навчання ресурси інформаційно-навчального середовища

вищого навчального закладу фармацевтичного профілю формує свою інформаційно-комунікаційну та комунікативну культуру. Використання програмних продуктів професійного призначення дають змогу майбутнім фахівцям-провізорам, отримані теоретичні знання інтегрувати у систему знань, сформувані та закріпити свої професійні уміння та навички через імітацію реальної професійної діяльності.

Реалізація у масштабах вищого навчального закладу фармацевтичного профілю роботи інформаційно-навчального середовища, яке містить знання та методичний досвід професорсько-викладацького складу у рамках кожної навчальної дисципліни та міжпредметні зв'язки, дозволить змінити структуру навчального процесу, створивши нову технологію навчання, засновану на використанні гібридного інтелекту [5, с. 155]. Таким чином, відбувається модернізація процесу навчання та змінюються моделі використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі, зміщуючи акцент у бік особисто-орієнтованого навчання, відбувається усунення проблеми щодо моделі використання інформаційно-комунікативних технологій у навчальному процесі та орієнтація на студента з «середніми» здібностями. Проблема, пов'язана із якістю та ефективністю змістовної частини інформаційно-навчального середовища, усувається у результаті формування та постійного оновлення ресурсів інформаційно-навчального середовища вищого навчального закладу фармацевтичного профілю, що призводить до вдосконалення банку знань — контенту з навчальних предметів.

Отже, створення інформаційно-навчального середовища вищого навчального закладу фармацевтичного профілю запропонованої структури, усуне частину проблем інформатизації вищої фармацевтичної освіти.

Література

1. Буданова Л.Г. Стандартизовані засоби оцінювання професійних знань у структурі державних стандартів фармацевтичної освіти: автореф. дис. на

- здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.04 “ теорія і методика професійної освіти / Л.Г. Буданова. – К., 2004. – 22 с.
2. Биков В.Ю. Електронна педагогіка та сучасні інструменти систем відкритої освіти [Електронний ресурс] / В.Ю. Биков, І.В. Мушка // Інформаційні технології і засоби навчання: 2009. - № 5 (13). – Режим доступу до журналу: <http://www/ime.edu-ua.net/em.html>.
 3. Вища освіта України: реалії сучасного розвитку / С.О. Сисоєва, Н.Г. Батечко / Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України, Київський університет імені Бориса Грінченка, Національний університет біоресурсів і природокористування України – К.: ВД ЕКМО, 2011. – 344 с.
 4. Кульга Н.К. Використання інноваційних технологій навчання – запорука успіху якісної підготовки фахівців / Н.К. Кульга // Проблема освіти: наук.-метод. зб. / МО України. Ін-т систем дослідження освіти. – К., 2000. – Вип. 22. – С. 192-195.
 5. Максимова Л.П. Проблеми інформатизації вищої економічної освіти та засоби їх вирішення / Л.П. Максимова / Педагогічний процес: теорія і практика: зб. наук. пр. – К., 2012. – Вип. 5. – С. 149-155.

В. Л. Сліпчук

ПРОБЛЕМИ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ СУЧАСНОЇ ВИЩОЇ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ ТА ЗАСОБИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

У статті розглядаються питання, які пов'язані із актуальними сьогодні проблемами інформатизації сучасної вищої фармацевтичної освіти та пропонуються шляхи їх вирішення засобами інформаційно-навчального середовища вищого навчального закладу. Реалізація у масштабах вищого навчального закладу фармацевтичного профілю роботи інформаційно-навчального середовища дозволить змінити структуру навчального процесу, створивши нову технологію навчання.

Ключові слова: фармацевтична освіта, інформатизація, інформаційно-комунікаційні технології, інформаційно-навчальне середовище.

В. Л. Сліпчук

ПРОБЛЕМЫ ИНФОРМАТИЗАЦИИ СОВРЕМЕННОГО ФАРМАЦЕВТИЧЕСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ В УКРАИНЕ И СПОСОБЫ ИХ РЕШЕНИЯ

В статье рассматриваются вопросы, которые связаны с актуальными сегодня проблемами информатизации современного фармацевтического образования и предлагаются пути их решения средствами информационно-учебной среды высшего учебного заведения. Реализация в масштабах высшего учебного заведения фармацевтического профиля работы информационно-учебной среды позволит изменить структуру учебного процесса, создавши новую технологию обучения.

Ключевые слова: фармацевтическое образование, информатизация, информационно-коммуникационные технологии, информационно-учебная среда.

V. L. Slipchuk

PROBLEMS OF INFORMATIZATION OF MODERN HIGHER PHARMACEUTICAL EDUCATION IN UKRAINE AND MEANS OF SOLUTION

The questions related to the actual today problems informatization of modern higher pharmaceutical education and the ways to solve them by means of informational-learning environment of higher education. Implementation across university pharmaceutical profile of informational-learning environment, which includes knowledge and practical experience of the faculty within each discipline and interdisciplinary communication, will change the structure of the process, creating new technology training. It is shown that the process of informatization of modern higher pharmaceutical education must have comprehensive, well constructed informational-learning environment of pharmaceutical university profile should cover all, without exception, its functional subsystems. Using software professional designation allow future pharmacists, the theoretical knowledge integrated into a system of knowledge, to form and strengthen their professional skills and knowledge through imitation of a real professional. Formation of information culture future specialist pharmacists - one of the problems of informatization of education

Keywords: pharmaceutical education, informatization, information-communication technology, informational-learning environment.

Стаття надійшла до редакції 01.01.2013

Рецензенти:

д. пед. н. Цехмістер Я. В.
д. пед. н. Стучинська Н. В.